21 Οκτωβρίου 2020

Η σιωπή του Θεού και η σιωπή του ανθρώπου (Anthony Bloom Metropolitan of Sourozh (1914-2003))

/ Γενικά Θέματα

Η συνάντηση του Θεού μαζί μας μέσα σε επίμονη προσευχή, πάντα οδηγεί στη σιωπή.

Πρέπει να μάθουμε να ξεχωρίζουμε δύο ειδών σιωπές. Τη σιωπή του Θεού και τη δική μας εσωτερική σιωπή: Πρώτα η σιωπή του Θεού, συχνά πιο δυσβάσταχτη και από την άρνησή Του -η σιωπή της απουσίας για την οποία μιλήσαμε πιο πάνω. Ύστερα, η σιωπή του ανθρώπου, πιο βαθιά και από την ομιλία, και σε πιο στενή επικοινωνία με το Θεό από κάθε λόγο. Η σιωπή του Θεού στις προσευχές μας μπορεί να διαρκέσει πολύ λίγο η να μας φαίνεται πως διαρκεί μια αιωνιότητα. Ο Χριστός έμεινε σιωπηλός στις προσευχές της Χαναναίας και αυτό την έκανε να

συγκεντρώσει όλη την πίστη της, όλη την ελπίδα και την ανθρώπινη αγάπη και να τις προσφέρει στο Θεό για να τον μεταπείσει να επεκτείνει τα προνόμια του Βασιλείου Του και πιο πέρα από τον εκλεκτό Λαό... Η σιωπή του Χριστού την προκάλεσε να ανταποκριθεί, να σταθεί στο ύψος της.

Ο Θεός μπορεί να κάνει το ίδιο και σε μας με πιο σύντομη η πιο παρατεταμένη σιωπή, για να προκαλέσει τη δύναμη και την πίστη μας και να μας οδηγήσει σε μια βαθύτερη σχέση μαζί Του απ' ο,τι θα 'ταν δυνατό αν τα πράγματα μας έρχονταν όπως τα θέλαμε. Καμιά φορά, όμως, η σιωπή μας φαίνεται απελπιστικά τελεσίδικη.

Όπως εξηγεί ο Alfred de Vigny:

«Εάν, όπως διαβάζουμε, ο Υιός του Ανθρώπου

στον αγιασμένο κήπο έκλαψε

χωρίς να εισακουστεί.

Κι αν μας εγκαταλείπει ο Θεός

σα να 'μαστε νεκροί,

αρμόζει η καταφρόνια μας στη άδικη θεϊκή απουσία

και με σιωπή ν' απαντήσουμε στη σιωπή.

Μια όμοια αντιμετώπιση δεν αποκομίζουν πολλοί χριστιανοί διαβάζοντας τη διήγηση της αγωνίας του Χριστού στον Κήπο της Γεσθημανής; Αυτή η σιωπή είναι πρόβλημα για μας που πρέπει να το λύσουμε -το πρόβλημα μιας προσευχής που μένει φανερά αναπάντητη. Διαβάζοντας το Ευαγγέλιο βλέπουμε πως η μόνη προσευχή προς τον Θεό που δεν εισακούεται είναι η προσευχή του Χριστού στον κήπο της Γεσθημανή. Αξίζει να το θυμόμαστε αυτό διότι πολύ συχνά προσπαθούμε να ερμηνεύσουμε τη σιωπή του Θεού ως αδυναμία του ανθρώπου η του ίδιου του Θεού. Θέλοντας να υπερασπιστούμε την τιμή Του, λέμε πως η πίστη μας δεν ήταν τόσο δυνατή, ώστε να απαντηθεί με θαύμα. Όταν πάλι η πίστη μας υστερεί, λέμε πως ίσως ο Θεός δεν μπόρεσε να την απαντήσει είτε από αδυναμία είτε από αδιαφορία. Τι να πούμε τότε για την ίδια την προσευχή του Χριστού που μένει αναπάντητη; Η πίστη του Χριστού, του Υιού του Θεού, είναι δίχως άλλο τέλεια, ούτε μπορούμε να αμφισβητήσουμε την αγάπη του Θεού για Εκείνον, αφού ο ίδιος ο

Χριστός μας λέει ότι ο Πατέρας Του θα μπορούσε να στείλει δώδεκα λεγεώνες αγγέλων προκειμένου να Τον σώσει.

Αν ο Χριστός εγκαταλείπεται, αυτό συμβαίνει γιατί ο Θεός έχει σχεδιάσει να βγει κάτι καλύτερο για μας -θυσιάζοντας τη ζωή του Υιού Του. Με αυτό και με τα παραδείγματα άλλων προσευχών στο Ευαγγέλιο βλέπουμε πως η προσευχή μένει άκαρπη χωρίς τη στήριξη της πίστης. Θυμόσαστε το χωρίο όπου ο Χριστός δεν μπορούσε να κάνει θαύματα στη Ναζαρέτ εξαιτίας της απιστίας των κατοίκων; Μόλις έρθει η πίστη, τότε εμφανίζονται και οι συνθήκες για ένα θαύμα, που είναι η Βασιλεία του Θεού σε όλη της τη δύναμη. Και χωρίς άλλη παρέμβαση, απλώς μια και είναι ο Κύριος του Βασιλείου Του, ο Χριστός δρα σαν Παντοκράτωρ, απαντά στις προσευχές μας, μας βοηθά και μας σώζει.

Όταν η πίστη μας έχει αγκιστρωθεί γερά σε Αυτόν, γινόμαστε ικανοί να μοιραστούμε τη φροντίδα Του για τον κόσμο -μοιραζόμαστε τη μοναξιά Του εμπρός στη σιωπή του Θεού-Πατέρα. Πρέπει να το καταλάβουμε ότι η σιωπή του Θεού η είναι μια πρόκληση σε δυνάμεις που υπνώττουν μέσα μας, η πάλι τις έχει μετρήσει καλά αυτές τις δυνάμεις και μας προσφέρει ένα μερίδιο του λυτρωτικού έργου του Χριστού.

Η σιωπή και η απουσία του Θεού, αλλά και η σιωπή και η απουσία του ανθρώπου: Μια συνάντηση δε γίνεται ποτέ πλήρης και εις βάθος αν τα δύο μέρη που την πραγματοποιούν δεν είναι σε θέση να παραμείνουν σιωπηλοί μεταξύ τους. Όσο χρειαζόμαστε λόγια και έργα και χειροπιαστές αποδείξεις, σημαίνει ότι δε φτάσαμε στο βάθος και στην πληρότητα που αποζητάμε. Δεν έχουμε βιώσει τη σιωπή που τυλίγει δύο ανθρώπους σε θερμή οικειότητα. Η σιωπή αυτή πάει πολύ βαθιά, πολύ πιο βαθιά απ’ ο,τι νομίσαμε ότι είχαμε φθάσει, η εσωτερική μας σιωπή μας οδηγεί στη συνάντηση του Θεού και με τον Θεό και εν τω Θεώ στη συνάντηση του διπλανού μας.

Σ’ αυτήν την κατάσταση σιωπής δε χρειάζονται λόγια για να ενωθούμε με το συνάνθρωπό μας, για να επικοινωνήσουμε μαζί του με όλο τον εσωτερικό μας κόσμο, και να προσεγγίσουμε μαζί, και πιο πέρα από τον εαυτό μας Εκείνον που μας ενώνει. Κι όταν η σιωπή βαθύνει αρκετά, τότε θ’ αρχίσουμε να μιλάμε από τα βάθη της, φυλάγοντας και προσέχοντας μην τη διακόψουμε με τη θορυβώδη αταξία των λόγων μας. Τότε αρχίζει η περισυλλογή. Το μυαλό μας αντί να προσπαθεί να ξεχωρίσει ανάμεσα σε πλήθος μορφών, όπως κάνει συνήθως, προσπαθεί να ανασύρει απλές φωτεινές μορφές από τα βάθη της καρδιάς. Τότε είναι που το μυαλό κάνει σωστά τη δουλειά του. Γίνεται υπηρέτης σε Εκείνον που εκφράζει κάτι μεγαλύτερο από αυτό. Και τότε βλέπουμε πολύ μακριά, πέρα από τον εαυτό μας και προσπαθούμε να εκφράσουμε μέρος αυτού που βλέπουμε με φόβο και

σεβασμό. Τέτοιοι λόγοι, εφόσον δε συντελούν στο να ευτελίσουν η να εκλογικεύσουν την όλη εμπειρία, δε διασπούν τη σιωπή, αλλά την εκφράζουν. Υπάρχει ένα αξιομνημόνευτο χωρίο κάποιου Καρθουσιανού συγγραφέα του μεσαίωνα που λέει πως αν ο Χριστός είναι ο Λόγος του Θεού, ο Πατέρας είναι η δημιουργική σιωπή που δεν μπορεί παρά να παράγει «λόγο» αντάξιό της.

Κάποια γεύση αυτής της καταστάσεως έχουμε στις στιγμές της σιωπής μας. Κάποτε αυτή η σιωπή μας σκεπάζει σαν θαύμα, σαν δώρο Θεού. Πολύ συχνά πρέπει να μάθουμε να της αφήνουμε χώρο μέσα μας. Χρειαζόμαστε πίστη, αντοχή, και ελπίδα και ακόμα εκείνη την εσωτερική ειρήνη που οι Έλληνες Πατέρες ονομάζουν ησυχία. Η προσευχή έχει ανάγκη από αυτή την ησυχία, που δεν ερμηνεύεται ούτε ως δραστηριότητα ούτε ως παθητικότητα. Είναι μια γαλήνια ένταση προσοχής. Πρέπει παράλληλα με την άσκηση του σώματος και του πνεύματος να μάθουμε να φθάνουμε σ’ αυτή την τέλεια προσευχή της εσωτερικής σιωπής.

Πηγή: agiazoni.gr